

Seniorenraad.ekeren@stad.antwerpen.be

Ekeren, 31 maart 2019

Aan het College van burgemeester en Schepenen van het district Ekeren

Geachte Heer Burgemeester,
Geachte Schepenen,

075-2019-000026

Bij de start van een nieuwe legislatuur, is het goed om vooruit te kijken en afspraken te maken voor de lange, middenlange en korte termijn. Mits een gedegen meerjarenplanning kan het district Ekeren zijn toekomst met vertrouwen tegemoet zien.

Als Seniorenraad Ekeren willen wij graag ons steentje daartoe bijdragen.

De seniorenconferentie welke wij met Uw steun mogen organiseren op 08 mei e.k. zal daar zeker een aanzet toe geven. Alle Ekerse verenigingen en organisaties welke met senioren te maken hebben, zijn uitgenodigd om samen over de toekomst van de Ekerse senior te praten. Wij hopen U daar te ontmoeten en kijken daar alvast naar uit.

Als ondersteuning daarvan, willen wij graag refereren naar ons memorandum "Actief ouder worden@2180Ekeren", wat wij voor de verkiezingen 2018 met alle Ekerse partijen besproken hebben. In dat memorandum, zijn in grote lijnen de verwachtingen en noden van de Ekerse senior weergegeven.

Om deze verwachtingen en noden concrete vorm te geven hebben wij als Seniorenraad Ekeren zgn. "Beleidsopties 2019-2024" geformuleerd.

We beogen hiermee geen volledigheid of afgewerkt plan met kant-en-klare recepten.

Wel een leidraad die richting aangeeft en die we samen met het districtsbestuur verder willen uitwerken. U vindt deze "beleidsopties" in bijlage.

Ons uitgangspunt in deze is dat éénieder de gelegenheid moet krijgen om kwaliteitsvol ouder te worden. Dit houdt ondermeer in dat elk individu zo lang mogelijk de regie van zijn leven in handen houdt en gebruik maakt van zijn eigen mogelijkheden binnen de evoluerende levensomstandigheden.

Met de toename van de leeftijd wordt de leefwereld van senioren vaak kleiner, maar zeker niet minder belangrijk.

De belangen van onze senioren zijn gespreid over vele beleidsdomeinen en dienen dan ook in al deze beleidsdomeinen aan bod komen.

Als Seniorenraad pleiten wij daarom voor een inclusief seniorenbeleid.

Laat ons daar samen werk van maken.

Met vriendelijke groeten,

Senioren Raad Ekeren

Guido Simons

Voorzitter

De belangen en noden van onze senioren zijn gespreid over vele beleidsdomeinen en dienen dan ook in al deze beleidsdomeinen voldoende aan bod te komen.

Dit betekent het voeren van een inclusief seniorenbeleid.

Inspraak en participatie van en voor senioren zijn noodzakelijke elementen om dit te bewerkstelligen.

Op het lokale Ekerse niveau zien wij vijf thema's welke van primordiaal belang zijn voor de senioren, namelijk :

- ~ inspraak en communicatie
- ~ wonen en zorg
- ~ veiligheid en mobiliteit
- ~ openbaar domein
- ~ vrije tijd en cultuur

Inspraak en communicatie

Hoewel niet wettelijk verplicht dient een inclusief seniorenbeleid gestoeld te zijn op een integraal lokaal seniorenbeleidsplan (op het niveau van het district) dat correct en transparant uitgevoerd wordt, met een evaluatie halfweg de legislatuur, eventueel in samenwerking met de seniorenraad. De seniorenraad is immers de aangewezen overlegstructuur om deze inspraak te verzekeren.

De problemen inzake communicatie situeren zich voor de oudere senioren in het bijzonder op het vlak van de digitalisering van het overheidsapparaat, bvb. de loketwerking (allerlei aanvragen), sorteerstraatjes (vooral gebruiksvriendelijkheid), de meldingskaart, en het A-blad (uitdoofscenario papieren A-blad), enz.

Ondanks het feit dat de stad en het district inspanningen leveren om bij de loketwerking persoonlijke begeleiding voor niet-digitale burgers te voorzien, blijkt dit niet altijd de nodige vruchten af te werpen en worden veel oudere senioren die niet mee willen of kunnen niet bereikt. Met frustraties en negativisme tot gevolg.

Daarom is het absoluut nodig dat het district naast de e-informatie ook blijft communiceren langs de traditionele informatiekanalen (telefoon, papier, persoonlijke dienstverlening).

Op het vlak van inspraak en communicatie pleiten wij daarom voor volgende concrete beleidskeuzes in de komende legislatuur :

- een lokaal verankerd inclusief seniorenbeleidsplan voor de komende 6 jaar opgezet en uitgevoerd op het niveau van het district;
- op het niveau van het district een schepen die speciaal belast is met de coördinatie en uitvoering van het seniorenbeleid;
- op het niveau van het district minstens één voltijdse seniorenconsulent;
- Seniorenrade Ekeren omvormen van een loutere adviesraad naar een pro-actieve participatieraad. De Seniorenrade is vragende partij om samen met de beleidsmakers een inclusief Ekers seniorenbeleid mee te realiseren;

SENIORENRAAD EKEREN

Beleidsopties 2019 - 2024

Seniorenrade.ekeren@stad.antwerpen.be

- voldoende werkingsmiddelen voor de Ekerse seniorenrade;
- consultatie van de seniorenrade telkens een beleidsmaatregel in de maak is die de senioren aangaat;
- informeren van de seniorenrade over alle punten betreffende senioren die behandeld zullen worden op de districtsraad. Tevens vragen we een afvaardiging van de seniorenrade uit te nodigen op de districtsraad wanneer er punten over senioren op de agenda staan;
- voortzetting van initiatieven ter ondersteuning van niet-digitale burgers zoals de persoonlijke hulp in de selfservicezones van de loketten, en behoud van telefonische en papieren dienstverlening;
- stopzetting van de afbouw van het papieren A-blad, zodat ook in de toekomst alle 65-plussers die dat wensen het papieren A-blad per post kunnen ontvangen;
- ruimere verspreiding van A-blad en andere districtsinformatie, bvb via info-stands bij lokale winkeliers en/of supermarkten zoals nu reeds in Zandvliet-Berendrecht het geval is.
- voorleggen aan de seniorenrade van ingrijpende beleidsplannen op het moment dat deze zich nog in de plannings- of beginfase bevinden. Zo kunnen senioren zelf een participatieve bijdrage leveren bij begeleidende maatregelen en kan ook het draagvlak voor beleidsbeslissingen vergroot worden.

Wonen & zorg

De meeste senioren willen zo lang mogelijk in de eigen vertrouwde omgeving verblijven. Dat is ook de insteek van het Vlaamse woonzorgdecreet (2009) en sluit tevens aan bij het Mantelzorgplan 2016-2020 van de Vlaamse overheid. Voor de uitwerking van de decreten en plannen op Vlaams niveau is een grote medewerking van het stads- en districtsbestuur absoluut noodzakelijk. Meer zorg en opvang in de eigen omgeving vereist dat zorg ook op lokaal vlak wordt aangepakt.

In praktijk wordt het verlangen van de meeste senioren om langer thuis te wonen snel gefnuikt wanneer ze zorg nodig hebben. In hun zoektocht naar oplossingen worden ze geconfronteerd met tal van drempels en met een onoverzichtelijke wirwar aan diverse voorzieningen.

Er is bij ouderen en senioren een grote behoefte aan lokale, laagdrempelige onthaalpunten waar noodzakelijke en bruikbare informatie over zorg en ondersteuning kan verkregen worden.

Op het vlak van wonen & zorg doen we volgende concrete aanbevelingen :

- **het verschaffen van voldoende en duidelijke informatie aan senioren over mogelijkheden en diensten (openbaar en privé) die hen toelaten om zolang mogelijk thuis te blijven wonen.** Veel senioren weten onvoldoende op welke ondersteuning ze aanspraak kunnen maken. De daartoe noodzakelijke hervorming kan gerealiseerd door het uitwerken van bereikbare lokale aanspreekpunten zoals ze gepromoot en ondersteund worden door de Vlaamse overheid.

SENIORENRAAD EKEREN

Beleidsopties 2019 - 2024

Seniorenrade.ekeren@stad.antwerpen.be

- Deze aanspreekpunten (minimaal 1 per wijk) - die bijvoorbeeld in een daar toe ingericht kantoortje,- kunnen worden ondergebracht - moeten fungeren als (pluralistische) centrales waar senioren met zorgnoden en vragen terecht kunnen. De Vlaamse overheid stelt trouwens uitdrukkelijk dat het de verantwoordelijkheid is van de lokale overheid om - met Vlaamse steun - deze aanspreekpunten en zorgcoördinatie op te zetten.

- het (h)erkennen van de inzet van mantelzorgers en vrijwilligers als noodzakelijke aanvulling op de professionele dienstverlening. Een concrete stap kan de veralgemening zijn van de mantelzorgpremie voor de hele stad.

In vele Vlaamse gemeenten en ook in Antwerpse districten zoals Berchem, Deurne, Hoboken en Wilrijk bestaat deze waarderingsvergoeding nu reeds.

In Ekeren bestaat deze premie niet.

Wat betreft de praktische modaliteiten hiervan zou overleg kunnen gepleegd worden met naburige districten en/of gemeenten waar deze premie wel bestaat.

- het behouden en mogelijk uitbreiden van de premie voor kleine hulpmiddelen (handvaten, keukenhulpmiddelen, wc-bril verhoging,...). Het is wenselijk dat het district deze premie een ruimere bekendheid geeft zodat veel meer senioren hiervan kunnen genieten. Dit zou via de bestaande seniorenorganisaties en/of lokale huis-aan huis bladen kunnen gebeuren.

- het nemen van initiatieven voor preventie en het opsporen van eenzaamheid bij senioren. Natuurlijk kunnen de seniorenverenigingen een belangrijke rol spelen als buffer tegen vereenzaming. Zij dienen daarvoor echter de nodige ondersteuning en middelen te krijgen. Daarnaast echter is het nodig dat het district zelf initiatieven neemt ter preventie en opsporing van vereenzaming die buiten het bereik valt van het verenigingsleven. Voorbeelden hiervan zijn: ontmoetingsdagen voor eenzame ouderen, de telefoonster zoals in Hoboken, het B-post project in Berchem, de themadag over eenzaamheid in Borgerhout, de werkgroep 'vereenzaamde senioren' in Wilrijk, het belproject in Antwerpen-Noord, enz.

Dit soort initiatieven zou ook in Ekeren kansen en ondersteuning moeten krijgen.

- het verruimen van het aanbod van de dienstencentra van het Zorgbedrijf met het oog op het verlagen van de drempel voor jonge senioren.

Daarnaast dient ook de samenwerking van de dienstencentra met seniorenverenigingen te worden aangemoedigd. Door de afbouw van de seniorenlokalen is er intussen tevens nood aan een betere spreiding van de dienstencentra, ook in de wijken.

Vaak zou een bijkomende ontmoetingsruimte in de vorm van een seniorenlokaal een goede oplossing zijn voor vele senioren, zoals bvb in Mariaburg (lokaal Wijkwerking) in Ekeren Donk, op Rozemaai en Schoonbroek. Een goede spreiding verhoogt de toegankelijkheid tot dienstverlening voor de Ekerse senioren.

SENIORENRAAD EKEREN

Beleidsopties 2019 - 2024

Seniorenrade.ekeren@stad.antwerpen.be

Tevens dient de mogelijkheid te worden onderzocht om - zoals in de districten Antwerpen, Hoboken, Merksem, e.a. - met één of meer afgevaardigden van de seniorenrade deel te nemen aan de centrumraden (dienstencentra) en bewonersraden (woonzorgcentra).

- het verzekeren door de Stad en het Zorgbedrijf van een voldoende, kwalitatief en betaalbaar zorgaanbod naast de thuiszorgvoorzieningen, zoals in woonzorgcentra, serviceflats, diensten voor kortverblijf, nieuwe woonvormen zoals kangoeroewonen, enz. De haalbaarheid en betaalbaarheid van deze woonvormen is daarbij een belangrijk aandachtspunt en kan door het districtsbestuur op het hogere niveau worden aangekaart.

Veiligheid en mobiliteit

Veiligheid ligt gevoelig bij senioren, doordat velen in een fysiek en/of financieel zwakkere positie staan en/of alleenstaand zijn. Daarnaast beïnvloedt ook mobiliteit in grote mate de levenskwaliteit van senioren. De angst voor woninginbraak, diefstal op straat en de onveiligheid in het verkeer zijn weerkerende problemen.

Vele infrastructuurwerken zijn in uitvoering of gepland maar het district mag zich niet alleen beperken tot die grote infrastructuurwerken. Voor senioren is **buurtmobiliteit** extreem belangrijk. Hoe veiliger en mobieler ouderen zich voelen in hun woonomgeving, hoe hoger de levenskwaliteit. Het kunnen deelnemen aan dagelijkse activiteiten zoals winkelen en vrijetijdsactiviteiten, en ook het kunnen onderhouden van sociale contacten verkleinen bovendien de kans op depressie en op sociaal isolement.

Om die reden moeten concrete beleidsplannen opgesteld worden welke sterk inzetten op openbaar vervoer, afzonderlijke fietsroutes en veilig begaanbare voetpaden.

Beide - veiligheid en mobiliteit - behoren tot de kerntaken van de stedelijke overheid.

Tijdens de voorbije legislatuur kwam er in Antwerpen meer aandacht voor deze problemen. Toch willen we in het belang van de Ekerse senioren enkele aanbevelingen doen tot verdere verbetering.

- meer blauw op straat, met betere bekendmaking van de wijkagenten, bvb met bezoeken van de wijkagent aan activiteiten van seniorenverenigingen en dienstencentra of aanwezigheid in de wijk-gerichte aanspreekpunten. Ook camerabewaking waar nodig met eerbiediging van de privacy.

- zichtbare handhaving van de verkeersreglementering.

Het niet respecteren van de snelheidsbeperking is nefast voor de veiligheid van alle zwakke weggebruikers.

- ruimere aandacht voor en verdere uitbreiding van de B.I.N.-initiatieven (Buurt Informatie Netwerken).

- behoud en waar mogelijk uitbreiding van busdiensten van De Lijn op strategische plaatsen in Ekeren, onder andere aan openbare voorzieningen, woonzorgcentra, dienstencentra, winkelcentra, stations, enzomeer. bvb DC Blankenberg in Ekeren, is

niet of moeilijk bereikbaar met het openbaar vervoer waardoor men vaak aangewezen is op duurdere alternatieven.

- meer en veiliger fiets- en voetpaden.

Deze zijn vaak onveilig; enerzijds door de gebrekkige kwaliteit van de infrastructuur (zowel van de fiets- en voetpaden als van de wegen), anderzijds door onvoldoende naleving van de voorschriften door de gebruikers. Inzake dit laatste pleiten we voor betere verkeersvoorlichting, ondermeer in de scholen. Ook de seniorenverenigingen kunnen hier in samenwerking met de lokale politie een rol in spelen.

- versnelde uitvoering van aangepaste opstapplaatsen op de bus- en tramhaltes van De Lijn voor senioren die minder mobiel zijn, een beperking hebben of zich met een rolstoel verplaatsen.

- het bestendigen en meer promoten van alternatieve vervoermiddelen voor senioren, onder andere door middel van taxicheques, de Antwerpse Rolkar, mindermobielencentrale, e.a. Bovendien achten we het nuttig te onderzoeken of het district initiatief kan nemen om zgn "buurtzorgvervoer" op te zetten en/of te ondersteunen.

Openbaar domein

Wanneer senioren hun woning verlaten, zijn de straat, de buurt en de nabije leefomgeving de eerste plekken waarmee ze in contact komen. De openbare ruimte is het platform bij uitstek waarin senioren zich verplaatsen, een beroep doen op diensten en voorzieningen, deelnemen aan sociaal-culturele activiteiten, sporten, winkelen, enz. Deze openbare ruimte moet daarom aantrekkelijk en veilig zijn en door alle inwoners, met of zonder beperking, en vlot en veilig gebruikt kunnen worden. Voor kwetsbare senioren is dit extra belangrijk

Concreet doen we op dit vlak volgende aanbevelingen :

- het systematisch uitvoeren van een toegankelijkheidstoets door het district vóór de start van bouw- of verbouwingswerken of aanpassingen aan openbare gebouwen en – ruimtes. Daarbij dienen naast de fysieke toegankelijkheid ook de psychosociale, informatieve en communicatieve aspecten van toegankelijkheid nagegaan te worden. Het gaat dan ondermeer over het gebruik van een goede communicatie, dienstverlening, duidelijke informatieverstrekking, logische signalisatie, klantvriendelijkheid, voldoende gebruikruimte, enz.

- het verbeteren van de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van openbare gebouwen en diensten voor personen met een functiebeperking: vlot berijdbare toegangswegen, voldoende zitcomfort, verlaagde balies, enz.

- meer en betere verlichting van het openbaar domein

- het voorzien van voldoende rustbanken met rugleuning op wandelroutes en in parken welke regelmatig gebruikt worden door senioren.

- het ter beschikking stellen van toiletten die de hele dag toegankelijk zijn. Momenteel zijn de toiletten in openbare gebouwen enkel toegankelijk tijdens de kantooruren.
- de consequente toepassing van het STOP-principe bij (her)aanleg van weginfrastructuur waarbij de prioriteit eerst naar Stappen, dan Trappen (fiets), vervolgens Openbaar vervoer en dan pas naar Personenwagens gaat. Speciale aandacht vragen we voor voldoende en goed onderhouden voet- en fietspaden (zie hoger, bij ons item over mobiliteit), en voor voldoende autoparkeerplaatsen voor mindervaliden.

Vrije tijd en cultuur

Culturele participatie kan een belangrijke rol spelen in het actief en zinvol ouder worden. Het kan voor de ouderen een bron van expressie en zingeving zijn, en heeft een positieve impact op de fysische gezondheid, het psychisch welzijn en de sociale cohesie.

Voor de ouderen spelen in het bijzonder de seniorenverenigingen een onvervangbare rol als belangrijk sociaal weefsel.

Aanbevelingen om de vrijetijds- en cultuurbeleving van de senioren te verbeteren :

- het materieel en logistiek ondersteunen van de seniorenverenigingen bij het organiseren van culturele en vrijetijdsactiviteiten via subsidies, uitlenen van materialen, ter beschikking stellen van lokalen, enz.
- het betrekken van de seniorenraad bij de programmatie en inhoudelijke uitvoering van evenementen voor een algemeen publiek (Wintervuur, 11-juliviering, enz.) zodat deze beter aangepast kunnen worden voor senioren.
- het financieel toegankelijk maken van evenementen, tentoonstellingen en andere vrijetijdsactiviteiten voor senioren met minder financiële middelen.
Bvb vrij toegankelijk maken via elektronische aanpassing op A-kaart
- het voorzien in mogelijkheden om levenslang bij te leren door ondersteuning van vormingen en andere educatieve activiteiten van verenigingen en dienstencentra. Levenslang leren versterkt senioren in hun persoonlijke ontplooiing, zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.
- het behouden en extra ondersteunen van initiatieven van duurzame en kwaliteitsvolle bewegingsactiviteiten voor senioren zoals turnen, line dance, petanque, sportdagen 55+, enz.

De Seniorenrade vraagt concreet aan het nieuwe districtsbestuur om bovenstaande beleidsopties mee op te nemen in de meerjarenplanning 2019-2024 en om samen met de Seniorenrade verder te bouwen aan een leefbaar en aangenaam Ekeren.